

РЕЦЕНЗИЯ

от **ПРОФ. Д-Р ИВАН ЙОЧЕВ БОЕВСКИ**, професор НБУ – гр. София, по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в Аграрен университет, обявен в ДВ бр. 62/ 21.07.2023 год. по професионално направление 3.8. „Икономика“ и научна специалност „Организация и управление на производството“, с кандидат доц. дн Петър Борисов Борисов, за нуждите на Аграрен университет, Факултет по икономика, катедра „Мениджмънт и маркетинг“, съгласно заповед № РД – 16 – 900/25.09.2023 на Ректора на Аграрен университет

I. Биографични данни за кандидата

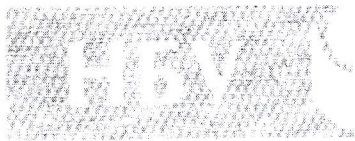
Доц. дн Петър Борисов Борисов е роден на 17.03.1980 г. През 2003 г. придобива бакалавърска степен по аграрна икономика в Аграрен университет – Пловдив. През 2009 г. е получил докторска степен по шифър 05.02.21 „Организация и управление на производството“ от ВАК - София. През 2015 г. заема академичната длъжност „доцент“ в катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при АУ – Пловдив. През 2020 г. на 04.12.2020 придобива научната степен „доктор на науките“ с тема на дисертационния труд „Стратегическо планиране на конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор“ в професионално направление 3.8. „Икономика“.

II. Професионален опит

В периода 2004 г. – 2010 г. е хонорован преподавател, а по-късно и главен асистент в катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет – Пловдив. Като хонорован преподавател той извежда занятия по дисциплините „Организация и управление на селскостопанското производство“, „Основи на стопанското управление“, и „Аграрен мениджмънт“ в бакалавърски курс на обучение. Извежда лекции и упражнения по дисциплините „Управление на иновациите“, „Управление на конфликтите“ и „Стратегическо бизнес планиране“ в магистърски курс на обучение. Извежда занятия както и в Частен професионален колеж „Омега“ – Пловдив.

В периода 2007 г. – 2009 г. е ръководител на Център за трансфер на технологии в Институт по зеленчукови култури – „Марица“ в гр. Пловдив.

В периода 2010 г. – 2015 г. е асистент и главен асистент в катедра „Мениджмънт и маркетинг“ на Аграрен университет – Пловдив, където се е обучавал като докторант в редовна форма на обучение.

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ДЕПАРТАМЕНТ
"ИКОНОМИКА"

1618 София, ул. Монтевидео 21; стая 603; тел.: 8110603

От 2015 г. до момента е доцент в катедра „Мениджмънт и маркетинг“ на Аграрен университет – Пловдив.

В периода 2016 г. – 2020 г. е Заместник декан на Факултет по икономика при Аграрен университет – Пловдив с прекъсване от година и половина.

В периода 2017 г. – 2018 г. е Заместник Ректор по учебна дейност на Аграрен университет – Пловдив.

В своята дългогодишна преподавателска дейност доц. дн Петър Борисов се е наложил като добър преподавател, обучаващ студенти и докторанти. Извел е успешно като научен ръководител 13 докторанта, които са придобили научна и образователна степен доктор в научна специалност „Организация и управление на производството“. Рецензирал е над 15 дисертационни изследвания на български и чуждестранни докторанти. Участвал е като рецензент в 3 процедури за заемане на академична длъжност „доцент“ в наши и чуждестранни университети.

Доц. дн Петър Борисов е бил ръководител на 1 (един) външен за университета международен проект и е участвал в още 22 международни и национални проекти.

Давайки характеристика на професионалния опит на доц. дн Петър Борисов, мога убедено да заявя, че той е изграден учен, преподавател и професионалист в областта на организацията и управлението на селскостопанското производство.

III. Преподавателска работа

Приемам служебната бележка, издадена от Учебно-информационния център на Аграрен университет – Пловдив, относно натовареността на доц. дн Петър Борисов. За последните 5 учебни години доц. дн Петър Борисов е извел общо 2 952,6 учебни часа както в бакалавърски така и в магистърски курсове на обучение. Преподавателят е имал средногодишна натовареност в периода около 591 часа, което е почти двойно по-голямо натоварване от стандартната пряка аудиторна заетост на университетски преподавател в България. Общият придобит стаж на доц. дн Петър Борисов като преподавател до момента на обявяване на конкурса е 13 години и 10 месеца.

IV. Научно-изследователска работа

За участие в конкурса за заемане на академична длъжност „професор“, доц. дн Петър Борисов е предоставил списък с научни трудове, общо 73 на брой. Те са групирани в следните групи:

1. Хабилизационен труд /монография/ – 2 броя, което е 2,7% от общо представените за рецензиране научни трудове на кандидата;
2. Научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни база данни с научна информация – 15 броя, което е 20% от общо представените за рецензиране научни трудове на кандидата;
3. Научна публикация в нереперирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове – 43 броя, което е 60% от общо представените за рецензиране научни трудове на кандидата;
4. Публикувана глава от колективна монография – 7 броя, което е 9,5% от общо представените за рецензиране научни трудове на кандидата;
5. Публикувани учебни помагала, ръководства и учебници – 3 броя, което е 4,1% от общо представените за рецензиране научни трудове на кандидата;
6. Публикувани анализи и технологии – 3 броя, което е 4,1% от общо представените за рецензиране научни трудове на кандидата;

Научните публикации по тематично направление могат да се групират в следните направления:

1. Управление и развитие на конкурентоспособността на лозаро-винарското предприятия и земеделското стопанство;
2. Управление на устойчивостта на земеделието и лозаро-винарския сектор;
3. Икономическа ефективност на технологии и сортове;
4. Влияние на ОСП върху развитието на земеделието, ландшафта и обществените блага;
5. Стратегическо управление на дигитализацията на земеделието и земеделските стопанства.
6. Управление на конкурентоспособността на бизнес организациите

Може определено да се каже, че основното направление на специализацията в научната дейност на доц. дн Петър Борисов е в управлението на конкурентоспособността на предприятията в земеделския сектор и анализа на влиянието на на ОСП върху аграрното производство. Значителна е и дейността по отношение на управлението на устойчивостта и устойчивото развитие на аграрните системи.

Доц. дн Петър Борисов е публикувал 15 статии в списание с импакт-фактор в български и чуждестранни издания. Предоставил е информация за над 100 броя цитирания.

V. Проектантско-внедрителска дейност

Доц. дн Петър Борисов се показва като изявен специалист, основно в сферата на управлението на конкурентоспособността на земеделското производство в условията на ОСП. Работил е по различни национални и международни проекти, в резултат на което е оказвал практическа помощ на реални стопански организации и е представил приноси, които имат не само научен, но и практико-приложен характер.

VI. Научни приноси

В представените публикации и дисертации за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ в ПН 3.8 „Икономика“ се открояват приносни моменти с научен и приложен характер в следните научни направления:

1. Управление и развитие на конкурентоспособността на лозаро-винарското предприятия и земеделското стопанство;
2. Управление на устойчивостта на земеделието и лозаро-винарския сектор;
3. Икономическа ефективност на технологии и сортове;
4. Влияние на ОСП върху развитието на земеделието, ландшафта и обществените блага;
5. Стратегическо управление на дигитализацията на земеделието и земеделските стопанства.
6. Управление на конкурентоспособността на бизнес организациите

1. Управление и развитие на конкурентоспособността на лозаро-винарското предприятия и земеделското стопанство

А. Приноси с научен характер:

1. Изяснена е същността на стратегическото планиране като подход за управление на конкурентоспособността на лозаро-винарския и аграрния сектор;
2. Изяснена е същността на социално-икономическата категория „конкурентоспособност“ на лозаро-винарското предприятие и земеделското стопанство;

3. Разработена и валидирана е концептуална рамка за диагностика и оценка на основните фактори, определящи конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор – на микро и макро ниво.

В. Приноси с практико-приложен характер

1. Диагностицирана и оценена е конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор в страната;
2. Установено е влиянието на основните фактори, определящи равнището на конкурентоспособност на лозаро-винарските предприятия;
3. Анализирани и оценени са приложението на стратегическия подход в управлението на конкурентоспособността на лозаро-винарските предприятия в сектора;
4. Установени са нуждите на лозаро-винарските предприятия, относно тяхното конкурентно развитие в стратегически план;
5. Предложен е подход за анализ и управление на промяната за постигане на по-високо равнище на конкурентоспособност на лозаро-винарските предприятия;
6. Предложен е модел на финансово-иновационна система за повишаване на конкурентоспособността на лозаро-винарския сектор.

Посочените приноси се открояват в следните публикации (пореден номер в приложената библиография)– 2, 16, 20, 25, 35, 37, 38, 39, 44, 56, 57, 58, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 72, 73, 77

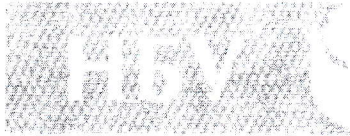
2. Управление на устойчивостта на земеделието и лозаро-винарския сектор

А. Приноси с научен характер:

1. Изяснена е същността на устойчивото развитие в холистичен аспект както на земеделието, така и в частност на лозаро-винарския сектор;
2. Разработена и валидирана е концептуална рамка за оценка устойчивостта на лозаро-винарския сектор;
3. Идентифицирани са основните силни/слаби страни, възможности и заплахи за устойчивото развитие на земеделските стопанства

В. Приноси с практико-приложен характер

1. Разработена е стратегия за развитие на малките земеделски стопанства в условията на ОСП – фаза 1 и база 2 от нейното приложение;
2. Анализирани и оценени са устойчивостта на лозарските стопанства и на малките земеделски стопанства

Посочените приноси се открояват в следните публикации (пореден номер в приложената библиография) – 1, 3, 8, 9, 17, 41, 45, 46, 47, 50, 74

3. Икономическа ефективност на технологии и сортове

А. Приноси с научен характер:

1. Изготвена и атестирана методология за оценка на икономическата ефективност на технологии за производство на земеделски култури, както и за оценка на нови (или адаптирани) сортове земеделски култури;
2. Изготвена и атестирана е методология за анализ и оценка на икономическата ефективност на земеделските стопанства;
3. Изготвена и атестирана е методология за анализ и оценка на приноса на субсидиите при формирана на доходността от отделна земеделска култура или земеделско стопанство;
4. Изготвена и атестирана е методология за анализ и оценка на ефективността на инвестициите в лозарските стопанства

В. Приноси с практико-приложен характер

1. Извършено изследване по отношение оценка на икономическата ефективност на определени земеделски култури;
2. Извършено изследване по отношение анализ и оценка на икономическата ефективност на земеделските стопанства от избрани отрасли на земеделието на Република България и Република Албания;
3. Анализирани и оценени са ефекта от приложението на определени инструменти за субсидиране на земеделието при формиране на доходността на земеделските стопанства;
4. Разработени са инвестиционни нормативи и модели на лозарски стопанства, които могат да се използват в практиката при инвестиционен избор на технология и сорт лозя в лозарското стопанство.

Посочените приноси се открояват в следните публикации (пореден номер в приложената библиография) – 4, 5, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 26, 27, 31, 36, 71

4. Влияние на ОСП върху развитието на земеделието, ландшафта и обществените блага

А. Приноси с научен характер:

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ДЕПАРТАМЕНТ

“ИКОНОМИКА”

1618 София, ул. Монтевидео 21; етаж 603; тел.: 810603

1. Разработена и атестирана методология за анализ и оценка на влиянието на ОСП върху развитието на земеделието и земеделските стопанства в Република България;
2. Разработена и атестирана методология за анализ и оценка на влиянието на ОСП върху ландшафта при формирана на регионалната конкурентоспособност на земеделските отрасли;
3. Разработена и атестирана методология за анализ и оценка на обществените блага, които земеделието предоставя в селските райони.

В. Приноси с практико-приложен характер

1. Установено е влиянието на ОСП върху развитието на земеделските стопанства и земеделския отрасъл. Предложени са препоръки за подобряване на ОСП в бъдещи периоди;
2. Анализирани и оценени са влиянието на ОСП при формиране на стойности, резултат от функциите на ландшафта в регионалната икономика.
3. Анализирани и оценени са ролята на обществените блага в регионалното развитие на селските райони.

Посочените приноси се открояват в следните публикации (пореден номер в приложената библиография) – 18, 19, 21, 22, 23, 24, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 40, 43, 48, 51, 52, 55, 75

5. Стратегическо управление на дигитализацията на земеделието и земеделските стопанства

А. Приноси с научен характер:

1. Разработена и атестирана е методология за анализ и оценка на влиянието на дигитализацията върху конкурентоспособността на земеделските стопанства и земеделския отрасъл;
2. Разработена и атестирана е методология за привличане на заинтересованите страни с цел ускоряване на дигитализацията на земеделието;

В. Приноси с практико-приложен характер

1. Анализирани и оценени са влиянието на дигитализацията върху равнището на конкурентоспособност на земеделските стопанства;
2. Разработена е стратегия за привличане на заинтересованите страни при дигитализацията на земеделието;
3. Идентифицирани са основните нужди на земеделските стопанства за внедряване на дигитализацията като основен инструмент за управление в тези структури ;
4. Разработена е стратегия за ускоряване на дигитализацията в земеделските стопанства.

Посочените приноси се открояват в следните публикации (пореден номер в приложената библиография) – 60, 63, 70, 76.

6. Управление на конкурентоспособността на бизнес организациите

А. Приноси с научен характер:

1. Разработена и тествана е методология за разработване на стратегия за управление на конкурентоспособността на бизнес организациите;
2. Изяснена е ролята на стратегическото управление при формиране на конкурентоспособността на бизнес организацията;
3. Разработена е методология за анализ и оценка на бизнес модела при формиране на фирмената конкурентоспособност

В. Приноси с практико-приложен характер

1. Разработена е стратегия за управление на конкурентоспособността на бизнес организациите;
2. Анализирани и оценени за бизнес модели от практиката и са дадени препоръки за подобряване на тяхната конкурентоспособност;
3. Разработени са типове стратегии за управление на бизнес модела на стопанската организация.

Посочените приноси се открояват в следните публикации (пореден номер в приложената библиография) – 2, 6, 37, 38, 49, 53, 54, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 65, 66, 67, 72, 73, 76

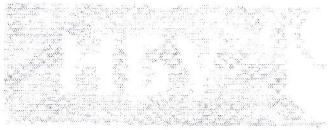
VII. Критични бележки и препоръки

1. Някои публикации повтарят въпроси, включени в научни доклади, изнесени на научни форуми и конференции в страната.
2. Работата по някои тематични направления може да се задълбочи и разшири.

VIII. Заключение

Научните трудове на доц. дн. Петър Борисов имат несъмнено достатъчно теоретични и практически приноси. Документите и материалите, представени за рецензиране, отговарят напълно на ЗРАС, ППЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение.

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ДЕПАРТАМЕНТ
"ИКОНОМИКА"

1618 София, ул. Монтевидео 21; стая 603; тел.: 810603

Доц. дн. Петър Борисов е изграден и разпознаваем учен и университетски преподавател с научни постижения и авторитет в научната общност.

След запознаването ми с материалите и научните трудове по конкурса и тяхното рецензиране, напълно убедено и обективно давам **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** и препоръчвам на Научното жури да предложи на Факултетен съвет на Факултета по икономика при Аграрен университет - Пловдив за избор на доц. дн Петър Борисов за академичната длъжност **„ПРОФЕСОР“** по професионално направление 3.8. „Икономика“ и научна специалност – „Организация и управление на производството“.

Изготвил рецензията:.....

/проф. д-р Иван Боевски/